

Maa- ja metsätalousministeriö

kirjaamo@mmm.fi

Lausuntopyyntöne 12.10.2017, diaarinumero 292/01.01.2017

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausunto hallituksen esitysluonnoksesta laiksi Ruokavirastosta ja eräistä siihen liittyvistä laeista

Maa- ja metsätalousministeriö on pyytänyt Turvallisuus- ja kemikaalivirastolta (Tukes) lausuntoa hallituksen esitysluonnoksesta laiksi Ruokavirastosta ja eräistä siihen liittyvistä laeista. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto esittää alla olevat kommentit esitysluonnoksesta.

Kasvinsuojeluaineiden käytön valvonta

Tukes kannattaa kasvinsuojeluaineiden käytön valvonnan ohjauksen siirtoa Tukesista Ruokavirastoon. Siirto edistäisi hallituksen esityksessä mainittuja rakennepoliittisia uudistuksia selkeyttämällä virastorakenteita ja niiden ohjausta. Siirron ansiosta hallituksen esityksen tavoitteet hallinnon rakenteiden yhtenäistymisestä ja niiden ohjattavuuden helpottumisesta toteutuisivat. Lisäksi esityksen tavoitteiden mukaisesti hallinnon rakenteet olisivat nykyistä selkeämpi kokonaisuus toiminnallisuuden ja vastuunjaon kannalta.

Käytön valvonnan ohjauksen siirto keskittäisi kasvinsuojeluaineiden käytön valvonnan yhteen virastoon ja siten karsisi yleishallinnon päällekkäisyyttä sekä maakuntien (nykyisten ELY-keskusten) että viljelijöiden ohjauksessa. Muutos vähentäisi maakuntien ohjaavia tahoja yhdellä viranomaisella ja tehtäväkenttää yhdellä tarkastustyyppillä. Siirron myötä Tukes pystyisi tehostamaan kasvinsuojeluainevalmisteiden väärennösten ja petosten valvontaa.

Kasvinsuojeluaineiden käytön valvonnan nykytila ja hallituksen esitysluonnoksen muutosten vaikutukset

Tällä hetkellä maataloustukivalvonnoissa Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset (ELY-keskus) ohjaavat Tukes, Maaseutuvirasto (Mavi) ja Elintarviketurvallisuusvirasto (Evira). Nämä kolme virastoa myös ohjeistavat viljelijöitä maataloustukisiin liittyvissä asioissa. Maataloustukivalvontojen lisäksi Tukes ohjaa ELY-keskuksia kasvinsuojeluaineista annetun lain (1563/2011), jäljempänä kasvinsuojeluainelaki, mukaisissa valvonnoissa. Erityisesti Mavin ohjaama ympäristökorvauksen perustason sekä Tukesin ohjaamat kasvinsuojeluaineiden käytön valvonnat ovat keskenään hyvin samanlaisia.

Tukesin ohjausvastuulla on vuosittain noin 750 ELY-keskusten tekemää tarkastusta, mikä vastaa noin 400 henkilötyöpäivää. Kasvinsuojeluaineiden käytön lisäksi Tukes ohjaa ELY-keskuksia kasvinsuojeluaineiden kaupan valvonnassa kasvinsuojeluinlain nojalla.

Muutoksen jälkeen Ruokaviraston vastuulla olisi kasvinsuojeluaineiden käytön valvonta ja Tukesin vastuulla olisi kasvinsuojeluaineiden kaupan valvonta. Muutos ei vaikuttaisi merkittävästi ELY-keskusten tarkastusmääriin, mutta niiden ohjaus yksinkertaistuisi. Esityksen vaikutuksia ELY-keskusten resursseihin henkilötyövuositasolla on vaikea arvioida, sillä muutoksen tuomien synergiaetujen vaikutus säästöihin ei ole helposti laskettavissa.

Tukes kohdentaisi ELY-keskusten ohjaamistehtävästä vapautuvat resurssit kasvinsuojeluainevalmisteiden valvontaan. Tarve valmisteiden valvonnan kehittämiseen on todettu sekä Suomen tasolla Tukesin, että EU-tasolla Euroopan komission toimesta. Euroopan komissio raportoi, että EU:ssa painotetaan enemmän kasvinsuojeluaineiden käytön valvontaa kuin valmisteiden valvontaa¹. Lisäksi Euroopan komissio arvioi, että EU:n markkinoilla olevista kasvinsuojeluaineista 10 % on laittona².

Tukesin esittämät muutokset esitykseen kasvinsuojeluaineista annetun lain muuttamisesta

Tukes esittää muutoksia esitykseen kasvinsuojeluaineista annetun lain muuttamisesta. Muutosesitykset selkeyttäisivät kasvinsuojeluaineiden valvonnan vastuuta Tukesin ja Ruokaviraston välillä (24 §) sekä mahdollistaisivat sen, että valvontaviranomainen voisi määrätä päätöksen noudatettavaksi muutoksenhausta huolimatta (48 §).

Muutosesitys 24 §

Lausunnolla oleva hallituksen esityksen lakiehdotus ei erittele kasvinsuojeluaineiden levitysvälineiden testauksen valvontavastuuta. 24 §:n mukaisesti valvontavastuu olisi tällöin Tukesilla, sillä hallituksen esitysluonnoksen mukaisesti Tukesille kuuluisi muu sellainen kasvinsuojeluaineiden valvonta, jota ei säädettäisi nimenomaisesti Ruokaviraston tehtäväksi. Kasvinsuojeluaineiden levitysvälineiden testauksen valvonta käyttäjätasolla kuitenkin soveltuisi Ruokaviraston tehtäviin, sillä hallituksen esitysluonnoksen tavoitteena on, että Ruokaviraston vastuulla olisi kasvinsuojeluaineiden käyttäjien valvonta. Levitysvälineiden testaus on tehokkainta tehdä yhdessä muun käyttäjään kohdistuvan valvonnan kanssa.

Tukes esittää, että ehdotukseen lisätään 24 §:n kohdalle, että Ruokavirasto vastaa kasvinsuojeluaineiden levitysvälineiden testauksen valvonnasta käyttäjätasolla ja Tukes vastaa kasvinsuojeluaineiden levitysvälineiden testaajien valvonnasta.

¹ Euroopan komissio: Plant Protection Products – Marketing and Use (2016), osoitteessa http://ec.europa.eu/food/audits-analysis/overview_reports/details.cfm?rep_id=109

² Euroopan komissio: Ad-hoc study on trade of illegal and counterfeit pesticides in the EU (2015), osoitteessa https://ec.europa.eu/food/sites/food/files/plant/docs/pesticides_ppp_illegal-ppps-study.pdf

Muutosesitys 48 §

Tukes ehdottaa lain 48 §:ään lisättäväksi maininnan siitä, että valvontaviranomainen voi määrätä, että valvontaviranomaisen lain 37 §:n nojalla antamaa määräystä tai lain 38 §:n nojalla tekemää päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomainen toisin määrää. Kasvinsuojelulain mukaisessa valvonnassa voi tulla tilanteita, joissa lainsäädännön vastaisen kasvinsuojeluaineen tai käytön lopettamisen on terveyden- tai ympäristönsuojeluun liittyvistä syistä tapahduttava viipymättä eikä muutoksenhakuprosessin päättymisen jälkeen.

Pääjohtaja

Kimmo Peltonen

Johtaja

Juha Karjalainen